

Total No. of Printed Pages—12

3 SEM TDC GEGR (CBCS) GE 3 (A/B)

2023

(Nov/Dec)

GEOGRAPHY

(Generic Elective)

Paper : GE-3

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Paper : GE-3(A)

(Climate Change : Vulnerability and Adaptation)

1. নির্দেশানুসৰি তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ লিখা : $1 \times 10 = 10$

Answer the following as directed :

(a) UNEPৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো হ'ল _____।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

UNEP stands for _____.

(Fill in the blank)

(2)

(b) তলত দিয়া কোনবিধ বশ্বি অধিক বিপজ্জনক?
Which one of the following rays is more dangerous?

(i) অতিবেঙুনীয়া বশ্বি
Ultraviolet rays

(ii) ইনফ্ৰাৰেড বশ্বি
Infrared rays

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)
(Choose the correct answer)

(c) ভাৰতৰ বন জৰীপ, ২০২০ অনুসৰি ভাৰতৰ আটাইতকৈ
সেউজীয়া ৰাজ্য কোনখন?

Which is the greenest State of India according to the Forest Survey of India, 2020?

(i) অৰুণাচল প্ৰদেশ
Arunachal Pradesh

(ii) কেৰেলা
Kerala

(iii) মিজোৰাম
Mizoram

(iv) অসম
Assam

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)
(Choose the correct answer)

24P/75

(Continued)

(3)

(d) তলত দিয়া কোনবিধ সেউজগৃহ গেছ বায়ুমণ্ডলত সৰ্বাধিক
পৰিমাণে আছে?

Which greenhouse gas is present in highest quantity in the atmosphere?

(i) প্ৰ'পেন / Propane

(ii) ইথেন / Ethane

(iii) মিথেন / Methane

(iv) কাৰ্বন ডাইঅক্সাইড / Carbon dioxide

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)
(Choose the correct answer)

(e) জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ সমস্যা সমাধান কৰিবলৈ ভাৰত
চৰকাৰে কিমানখন ৰাষ্ট্ৰীয় মিছন ৰূপায়ণ কৰিছে?

How many National Missions were implemented by the Government of India to address the problem of climate change?

(i) ৪ / 4

(ii) ৩ / 3

(iii) ৮ / 8

(iv) ৯ / 9

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)
(Choose the correct answer)

24P/75

(Turn Over)

(4)

- (f) সেউজ ভাৰতৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় অভিযান পৰিৱেশ, বন আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন মন্ত্ৰালয়ে পৰিচালনা কৰে।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

The Ministry of Environment, Forest and Climate Change looks after the National Mission for a Green India.

(Write True or False)

- (g) কেতিয়া আৰু ক'ত প্ৰথম UNFCC কনফাৰেন্স অৱ পাৰ্টিছ (COP) অনুষ্ঠিত হৈছিল?

When and where was the first UNFCC Conference of Parties (COP) taken place?

(i) ১৯৯৫ চনৰ এপ্ৰিল মাহত জাৰ্মানীৰ বাৰ্লিনত
April 1995 in Berlin, Germany

(ii) ১৯৯২ চনৰ জুন মাহত ফ্ৰান্সৰ পেৰিছত
June 1992 in Paris, France

(iii) ১৯৯৭ চনৰ আগষ্ট মাহত জাপানৰ কিয়'টত
August 1997 in Kyoto, Japan

(iv) ১৯৯৫ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহত ছুইজাৰলেণ্ডৰ জেনেভাত
December 1995 in Geneva, Switzerland

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

- (h) LIFE ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো হ'ল _____।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

LIFE stands for _____.

(Fill in the blank)

(5)

- (i) ইজিপ্তত অনুষ্ঠিত COP27ত বিশ্বৰ কোনখন দেশে LIFE অভিযান আৰম্ভ কৰিছিল?

LIFE campaign was launched by which country of the world at COP27 in Egypt?

(i) জাপান / Japan

(ii) চীন / China

(iii) ভাৰত / India

(iv) অষ্ট্ৰেলিয়া / Australia

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

- (j) 2023 চনৰ বিশ্ব জলবায়ু বিপদ সূচকাংক অনুসৰি জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ বিপন্নতা ক্ষেত্ৰত ভাৰতৰ স্থান কি?

What is the rank of India in vulnerability to climate change according to the Global Climate Risk Index, 2023?

(i) ৯ / 9

(ii) ২৬ / 23

(iii) ৮ / 8

(iv) ১০ / 10

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

(6)

2. তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো দুটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা
(প্রতিটো ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) : $5 \times 2 = 10$

Write short notes on any *two* of the following
(within 120 words each) :

- (a) ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সৌৰ অভিযান
National Solar Mission of India
- (b) গোলকীয় উষ্ণতা
Global Warming
- (c) UNFCC ৰ লক্ষ্য
Objective of UNFCC
- (d) বহনক্ষম উন্নয়ন
Sustainable Development

3. সেউজগৃহ প্ৰভাৱ বুলিলে কি বুজা? ব্যক্তিৰ কাৰ্য আৰু আচৰণে
কেনেকৈ কাৰ্বন নিৰ্গমন হ্ৰাস কৰিব পাৰে, উদাহৰণৰ সহায়ত
আলোচনা কৰা। $2+10=12$

What is greenhouse effect? Discuss how
an individual's actions and behaviour can
reduce carbon emission with examples.

নাইবা / Or

- জলবায়ু বিপন্নতা সূচকাংক বুলিলে কি বুজা? উন্নয়নশীল
দেশসমূহৰ বিশেষ উল্লেখ কৰি জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ অৰ্থনৈতিক
বিপন্নতাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। $2+10=12$

What is climate vulnerability index?
Discuss the economic vulnerability to
climate change with particular reference to
developing countries.

(7)

4. জলবায়ু পৰিৱৰ্তনে কেনেকৈ মৰুভূমিকৰণত অৱদান আগবঢ়ায়? 12
How does climate change contribute to
desertification?

নাইবা / Or

ক্ৰমাৎ বৃদ্ধি পোৱা মৰুভূমিকৰণ খাদ্য সুৰক্ষা, জীৱিকা আৰু জৈৱ
বৈচিত্ৰ্যত কেনেকৈ প্ৰভাৱ পেলায়?

How does the increasing desertification
affect food security, livelihood and
biodiversity?

5. বিশ্বব্যাপী শ্ৰেণীপাটত মানৱ স্বাস্থ্যৰ ওপৰত জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ
প্ৰভাৱৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা। 12

Explain the impact of climate change on
human health in the global context.

নাইবা / Or

IPCC ৰ ষষ্ঠ মূল্যায়ন প্ৰতিবেদন অনুসৰি গোলকীয় উষ্ণতাৰ
বাবে অপ্ৰত্যাৰ্তনীয় পৰিৱৰ্তনৰ সম্ভাৱনা আৰু বিপদাশংকা
কি কি?

What are the likelihood and risks of
irreversible change due to global warming
according to the 6th Assessment Report of
IPCC?

6. ভাৰতত জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ বিপন্নতা হ্ৰাস কৰাৰ বাবে
অভিযোজন আৰু প্ৰশমিত ব্যৱস্থা লোৱাৰ বিষয়ে আলোচনা
কৰা। 12

Discuss the adaptation and mitigation
measures adopted to reduce the
vulnerability to climate change in India.

নাইবা / Or

জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ ওপৰত নগৰৰ স্থানীয় সংস্থাসমূহৰ ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য পৰিকল্পনা ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the National Action Plan of urban local bodies on climate change.

7. জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ ওপৰত ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য পৰিকল্পনা (NAPCC)ৰ মিশ্বনসমূহ কি কি? ইয়াৰ যি কোনো এটা ব্যাখ্যা কৰা। 12
- What are the missions of National Action Plan on Climate Change (NAPCC)? Explain any one of them.

নাইবা / Or

জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ পাবিপাৰ্শ্বিক প্ৰভাৱৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
Discuss the environmental effects of climate change.

Paper : GE-3(B)

(Rural Development)

1. নিৰ্দেশানুসৰি তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ লিখা : 1×8=8
Answer the following as directed :

(a) গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ তিনিটা মাত্ৰা হৈছে সামাজিক, অৰ্থনৈতিক আৰু ৰাজনৈতিক।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

The three dimensions of rural development are social, economical and political.

(Write True or False)

- (b) আত্মসহায়ক গোট / গ্ৰাম্য বেংক গ্ৰাম্য সমাজত আনুষ্ঠানিক ঋণ ব্যৱস্থাক একত্ৰিত কৰাত সহায় কৰে।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

Self-help groups / Rural banks help integrate formal credit systems into rural societies.

(Choose the correct answer)

- (c) শ্বেত বিপ্লৱ _____ উৎপাদনৰ সৈতে জড়িত হৈ আছে।
(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

White Revolution is associated with _____ production.

(Fill in the blank)

- (d) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ সংস্থা নতুন দিল্লী / হায়দৰাবাদত অৱস্থিত।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

The National Institute of Rural Development is located in New Delhi / Hyderabad.

(Choose the correct answer)

- (e) PURA আঁচনি চহৰ অঞ্চলৰ পৰা প্ৰদূষণ দূৰ কৰাৰ সৈতে জড়িত।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

PURA Scheme is related to removing pollution from urban areas.

(Write True or False)

(f) NRHM ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the full form of NRHM.

(g) স্বৰ্ণজয়ন্তী গ্ৰাম স্বৰোজগাৰ যোজনাৰ কেন্দ্ৰ আৰু ৰাজ্যসমূহে যৌথভাৱে ধন আগবঢ়ায়।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

The Swarnajayanti Gram Swarozgar Yojana is funded jointly by the Centre and the States.

(Write True or False)

(h) দীন দয়াল উপাধ্যায় গ্ৰাম জ্যোতি যোজনা শিক্ষা / শক্তি যোগানৰ সৈতে জড়িত।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

The Deen Dayal Upadhyaya Gram Jyoti Yojana is related to education / power supply.

(Choose the correct answer)

2. তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (প্রতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) :

6×4=24

Write short notes on any four of the following (within 150 words each) :

(a) পাহাৰীয়া অঞ্চল উন্নয়ন কাৰ্যসূচী

Hill Area Development Programme

(b) সংহত গ্ৰাম্য উন্নয়ন কাৰ্যসূচী

Integrated Rural Development Programme

(c) গ্ৰাম্য উন্নয়নত নাৰাৰ্ড (NABARD)ৰ ভূমিকা

Role of NABARD in rural development

(d) গ্ৰাম্য পথ সংযোগ

Rural road connectivity

(e) প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য সেৱা

Primary health care

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা :

Answer the following questions :

3. গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ সংজ্ঞা দিয়া। গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ গুৰুত্ব উল্লেখ কৰা।

2+10=12

Define rural development. State the importance of rural development.

নাইবা / Or

গ্ৰাম্য উন্নয়নত কৃষি আৰু সংশ্লিষ্ট খণ্ডৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা।

12

Explain the role of agriculture and allied sectors in rural development.

4. ভাৰতৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনৈতিক ভিত্তিৰ বিৱৰণ দিয়া।

12

Give an account of the rural economic base in India.

নাইবা / Or

PMGSY কি? গ্ৰাম্য উন্নয়নত PMGSY ৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা।

1+11=12

What do you mean by PMGSY? Explain the role of PMGSY in rural development.

5. গ্ৰাম্য উন্নয়নত MGNREGAৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। 12

Discuss the role of MGNREGA in rural development.

নাইবা / Or

গ্ৰাম্য অঞ্চলত প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ অৱস্থাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
গ্ৰাম্য অঞ্চলৰ শিক্ষাৰ উন্নতিৰ বাবে চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা
যি কোনো দুটা পদক্ষেপৰ কথা উল্লেখ কৰা। 8+4=12

Discuss about the status of elementary education in rural areas. Mention any two initiatives undertaken by the government to improve education in rural areas.

6. SGSY কি? SGSYৰ উদ্দেশ্য আৰু তাৎপৰ্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 2+10=12

What is SGSY? Discuss about the objectives and significance of SGSY.

নাইবা / Or

গ্ৰাম্য ঋণৰ উৎস কি কি? মাইক্ৰ'ক্ৰেডিটৰ সুবিধাসমূহৰ বিষয়ে
চমুকৈ লিখা। 4+8=12

What are the sources of rural credit? Write, in brief, about the benefits of microcredit.

***